

*“Tych siedzib miało już nie być ...
odradzają się dwory w krajobrazie polskim
przywracając ziemi rodzinnej jej naturalne,
własne oblicze na pożytek nasz wspólny
i dla dobra dziedzictwa narodowego”*

900 lat historii posiadłości

Pałac Odrowążów (rodu, który z czasem od miejsca siedziby przyjął nazwisko Chlewickich), skryty w zabytkowym, krajobrazowym parku, należy do jednej z najstarszych rezydencji ziemiańskich w Polsce.

W swojej historii Chlewiska pozostawały własnością sześciu wielkich i potężnych rodzin. Listę właścicieli Chlewisk otwiera ród Duninów herbu Łabędź. Pierwszym właścicielem Chlewisk był Piotr Dunin ze Skrzynna, starosta kraśnicki, wrocławski i kaliski, który zgodnie z ówczesnym zwyczajem w 1121 r. wybudował kościół, a następnie w 1135 r. w północno-zachodniej części wsi, na wzgórzu o stromych zboczach (usypanym według legendy przez jeńców tatarskich) wzniósł dwór obronny.

Kolejnymi właścicielami Chlewisk (na pewno już od 1360 roku) zostali Odrowążowie, ród rycerski, który przybył do Polski w XI wieku z terenów czesko - morawskich i w ciągu XI-XIII wieku, uzyskał wysoką pozycję społeczną i wszedł w posiadanie rozległych dóbr na terenie Małopolski. Można powiedzieć, że ród Odrowążów to matka rodów rycerskich czasów średniowiecza. Oni to prawdopodobnie w XV wieku na miejscu obronnego dworu wznieśli zamek rycerski.

Szydłowiec i Chlewiska należały do Dobiesława Odrowąża. Jego potomkowie, Mikołaj i Piotr od nazwy siedziby rodowej przyjęli nazwisko Chlewiccy. W uznaniu ich zasług dla kraju, król Kazimierz Wielki przeniósł dobra Chlewickich na prawa magdeburskie. Wtedy też powstało kolejne skrzydło zamku.

Na kamiennej tablicy, znajdującej się na jednej z przypór podpierających budowlę widnieje napis informujący, że w 1605 roku zamek był przebudowany przez Wawrzyńca Chlewickiego. Syn Wawrzyńca, Mikołaj, kasztelan małogoski jest piękną postacią w historii Polski XVII wieku. Był on zaangażowany w działalność polityczną w czasach Władysława IV i Jana Kazimierza. Uczestniczył w bitwie pod Beresteczkiem. Przez Jana Kazimierza wprowadzony został do senatu. Był wierny królowi w najtrudniejszych chwilach potopu szwedzkiego, w czasie wyprawy władcy na Śląsk dowodził jego eskortą. Chlewiccy władali Chlewiskami do połowy XVIII wieku.

Kolejnymi właścicielami dóbr Chlewickich byli Józef (kasztelan radomski) i Aleksander Potkańscy. W 1801 roku Chlewiska przeszły w ręce Stanisława Sołtyka, posła na sejm Księstwa Warszawskiego i marszałka sejmu 1811 roku oraz działacza Towarzystwa Patriotycznego. Po wybuchu Powstania Listopadowego posiadłość po ojcu przejął syn Roman Sołtyk człowiek honoru i wielkich cnót, generał, uczestnik Kampanii Napoleońskiej oraz Powstania Listopadowego, towarzysz broni Ks. Józefa Poniatowskiego, ranny pod Lipskiem w 1813 roku. To właśnie on walnie przyczynił się do detronizacji cara Mikołaja I w 1830 roku. Po klęsce powstania udał się na emigrację do Francji, a Chlewiska uległy prawdopodobnie konfiskacie - tak podają jedne źródła, natomiast inne informują, że w 1867 roku właścicielami Chlewisk byli nadal Sołtykowie - Marceli i Zofia.



Manor House

400 lat Pałacu Odrowążów w Chlewiskach

W 1896 roku dobra nabył hrabia Ludwik Kazimierz Plater, a po nim odziedziczył jego syn Konstanty. To dzięki Ludwikowi, który był pasjonatem postępu technicznego, Chlewiska przeżywały swój rozkwit gospodarczy.

Wielkie rody szlacheckie, które na przestrzeni wieków władaly Chlewiskami: Duninowie, Odrowążowie, Chlewiccy, Potkańscy, Sołtykowie i Platerowie przyczyniły się do promocji historycznej tych ziem, a tym samym pozostawiły następnym pokoleniom bezcenną spuściznę dziejową, której jesteśmy spadkobiercami.

Rolą tych rodów w historii Chlewisk było pomnażanie skarbów kultury narodowej. Zaliczamy do nich: Świątynię Chlewicką, prezbiterium tej świątyni, wiekowy dzwon, zamek Odrowążów - Chlewickich, wielki piec hutniczy - ku podziwowi całej Europy szczęśliwie zachowany oraz teksty przemówień Sołtyka w wysokiej izbie wypowiedane z wiarą w zmartwychwstanie najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Wszystkie one są częścią naszej narodowej kultury.

Wśród właścicieli Chlewisk na przestrzeni wieków nie spotkamy przykładów zdrady lub zaprzaństwa. Wręcz przeciwnie w każdym pokoleniu można spotkać przykłady wzruszającej pracy dla dobra ojczyzny.

Zamek na przestrzeni wieków był wiele razy przebudowywany i remontowany. Obecnie pałac składa się z dwóch budowli murowanych, które łączą się ze sobą pod kątem prostym. Budynek główny - najstarsza część pałacu jest podpiwniczona, zwrócona fasadą na wschód. W dwóch pomieszczeniach w przyziemiach budynku głównego, występuje sklepienie kolebkowo - krzyżowe. Tu również zachował się renesansowy kamienny portal. Są to najstarsze zachowane (wraz z piwnicami) komnaty zamkowe.

Ogotyckim charakterze dawnego zamku świadczą pozostałości w postaci piwnic i lochów. W stromym północnym zboczu wzgórza są widoczne zręby murów starej lodowni, zbudowanej na planie kwadratu, częściowo przesklepionej cegłą.

Od roku 1999 pałac jest własnością firmy Manor House i funkcjonuje jako Zespół Pałacowo-Parkowy.